

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/220/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713217506
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5713217506.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľov: 1/ maloletý Q. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, 2/ maloletá Q. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, 3/ maloletá E. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, navrhovatelia 1/ až 3/ zastúpení zákonnými zástupcami - rodičmi: B. P., nar. XX. XX. XXXX, a B. P., rod. K., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom J., K. XX, 4/ B. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, 5/ B. P., rod. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, 6/ M. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, 7/ W. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, 8/ Z. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., K. XX, navrhovatelia zastúpení splnomocneným zástupcom JUDr. Ladislavom Potockým, advokátom so sídlom J., M. XX, proti odporcovi: Univerzitná nemocnica Martin, so sídlom Martin, Kollárova 2, IČO: 00 365 327, zastúpenému splnomocneným zástupcom JUDr. Gabrielou Reichovou, advokátkou so sídlom Martin, Z. námestie 2, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o náhradu škody, o odvolaní navrhovateľov 1/ až 8/ proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 8C/284/2013-148 zo dňa 04. februára 2015, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu zrušuje a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Martin rozsudkom č. k. 8C/284/2013-148 zo dňa 04. 02. 2015 návrh navrhovateľov v rade 1/ až 8/ v celom rozsahu zamietol. Zároveň vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Z odôvodnenia vyplýva, že návrhom podaným dňa 14. 11. 2013 sa navrhovateľ 1/ voči odporcovi domáhal náhrady škody - bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady nemajetkovej ujmy za porušenie jeho práva na zdravie; navrhovatelia 2/ až 8/ náhrady nemajetkovej ujmy za porušenie ich práva na súkromie v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Zo strany odporcu bola vznesená námietka premlčania uplatnených nárokov, pričom súd sa v záujme hospodárnosti konania v prvom rade zamerlal na posúdenie dôvodnosti jej vznesenia.

Aplikujúc ust. § 100 ods. 1, § 110, § 160 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka súd návrh navrhovateľov následne zamietol pre premlčanie.

Súd konštatoval, že pre posúdenie vznesenej námietky premlčania je rozhodujúci okamih vzniku nároku, ktorý sa odvíja od momentu ustálenia zdravotného stavu poškodeného, t. j. od momentu, kedy prvýkrát možno stanoviť bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Otázkou ustálenia zdravotného stavu sa zaoberal aj posudok Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorý je súčasťou pripojeného vyšetrovacieho spisu, kde v odpovedi na 17. otázku je uvedené, že poškodenie mozgu po globálnej ischemii (nedostatku kyslíka) vytvára najhoršie predpoklady pre zotavenie poškodených funkcií mozgu a ak po niekoľkých mesiacoch (ide obvykle o 12 mesiacov) sa stav pacienta nemení, naďalej už býva stacionárny (nemenný). Vychádzajúc z uvedeného zdravotný stav navrhovateľa 1/ pre posúdenie nárokov uplatnených navrhovateľmi bol ustálený po 12-tich mesiacoch odo dňa, kedy došlo k poškodeniu zdravia navrhovateľa 1/. K poškodeniu zdravia navrhovateľa 1/ došlo najneskôr 10. 10. 2007, a teda stav, kedy bolo možné ohodnotiť bolestné a sťaženie spoločenského

uplatnenia, začal plynúť po ustálení zdravotného stavu, ktorým, vychádzajúc zo znaleckého posudku Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, je obdobie jedného roka. K hodnoteniu teda mohlo dôjsť od 10.10.2008. Navrhovatelia podali návrh dňa 14. 11. 2013, t. j. 5 rokov od rozhodného dátumu. Nárok navrhovateľa 1/, ktorým si uplatňoval bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia bol teda v čase podania návrhu na súd premlčaný.

Zo strany navrhovateľov bol uplatnený aj nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka za porušenie práva na zdravie a súkromie. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v súlade s ust. § 11 až 13 Občianskeho zákonníka bolo potrebné posúdiť ako nárok, ktorý má majetkovú povahu, a tento nárok sa premlčuje v 3-ročnej premlčacej lehote. Navrhovatelia si uplatnili nárok na nemajetkovú ujmu návrhom podaným dňa 14. 11. 2013, pričom k poškodeniu zdravia navrhovateľa 1/ došlo k 10. 10. 2007. Po uplynutí doby približne roka bol mal. Q. daný do domácej starostlivosti, teda do rodiny, v ktorej žijú všetci navrhovatelia. Nárok, ktorý si navrhovatelia uplatnili titulom nemajetkovej ujmy, bol v čase podania návrhu na súd nesporne podaný po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby, ktorá v danom prípade začala plynúť po ustálení zdravotného stavu menovaného, t. j. od októbra 2008. Navrhovatelia teda svoj nárok uplatnili po uplynutí 3-ročnej premlčacej lehoty.

V súvislosti s argumentáciou navrhovateľov, že plynutie premlčacej doby bolo prerušené podaním návrhu vo veci vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 9C/59/2010, súd konštatoval, že v predmetnom konaní bol nárok na náhradu škody uplatnený navrhovateľkou 5/ ako matkou navrhovateľa 1/, ktorá si uplatnila vo svojom mene nárok na náhradu škody vo výške 300.000,- eur. V tomto konaní bola neúspešná, jej návrh bol zamietnutý pre nedostatok aktívnej legitimácie, nakoľko si uplatňovala nároky, ktoré prináležali v konaní mal. Q.. Vychádzajúc z uvedeného súd dospel k záveru, že uplatnením nároku na náhradu škody navrhovateľkou 5/ v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 9C/59/2010 nedošlo k spočívaniu plynutia premlčacej doby ohľadne nárokov, ktoré boli uplatnené v tomto konaní. Ostatní navrhovatelia neboli účastníkmi konania o náhradu škody vedeného pod sp. zn. 9C/59/2010. Z uvedeného je nesporné, že v konaní sp. zn. 9C/59/2010 nebol uplatnený nárok navrhovateľov na nemajetkovú ujmu a po zamietnutí návrhu v tomto konaní nemohla spočívať premlčacia lehota.

O trovách konania súd nerozhodol s tým, že o týchto v súlade s § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) rozhodne samostatným rozhodnutím po právoplatnosti vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia 1/ až 8/ prostredníctvom splnomocneného zástupcu odvolanie, ktorým sa domáhali zmeny napadnutého rozsudku spočívajúcej vo vyhovení ich návrhu v celom rozsahu, alternatívne zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa považovali za predčasné, pretože súd nevykonal dokazovanie v zmysle § 120 ods. 1 O. s. p.

Okresný súd nevypočul navrhovateľov 1/ až 3/ a 6/ až 8/, ktorým tak ako účastníkom konania bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Okresný súd mal vypočuť MUDr. Hojsíka, ktorý vypracoval znalecký posudok, mal vypočuť i MUDr. Kováčika, MUDr. Benčíkovú, MUDr. Bačínsku a MUDr. Machynovú, pretože ak ich súd nepredvolal a nevypočul, bola im odňatá možnosť klásť týmto znalcom, resp. lekárom otázku, najmä na zdravotný stav navrhovateľa 1/. Bez vypočutia uvedených lekárov si nemôže súd osobovať právo na vyhodnotenie zdravotného stavu maloletého navrhovateľa 1/.

Súd mal vypočuť autora znaleckého posudku Univerzity P. J. Šafárika Košice, lekárskej fakulty č. 2/2010, pretože len tak sa dal objektivizovať postup pri vypracovaní tohto znaleckého posudku. Tým, že neboli predvolané a vypočuté osoby, ktoré sa podieľali na jeho vypracovaní, boli ukrátení o právo vyjadriť sa ku všetkým otázkam vyplývajúcim z tohto znaleckého posudku.

Nemožno prijať právny záver v napadnutom rozsudku, že zdravotný stav navrhovateľa 1/ už možno považovať za ustálený a konečný. V tejto súvislosti poukázali na lekársku správu zo dňa 24. 11. 2014 MUDr. Benčíkovej, ktorá sa mohla bližšie vyjadriť k zdravotnému stavu navrhovateľa 1/, teda či táto bolesť je pretrvávajúca aj v súčasnosti a teda, že táto bolesť je odškodniteľná. Takýto záver z hľadiska odbornosti, špeciality nemôže posúdiť súd, ale len lekár.

Právny záver, že uplatnenie nároku v konaní sp. zn. 9C/59/2010 nevyvolalo prerušenie premlčacej doby je podľa nich neprijateľný, lebo len právoplatným skončením veci vedenej pod sp. zn. 9C/59/2010 sa mohlo pokračovať v ďalšom konaní pri uplatňovaní ich nárokov.

Písomným podaním zo dňa 03.02.2014 podali návrh na vykonanie dôkazov - výsluch svedkov MUDr. Márie Benčíkovej, MUDr. Aleny Nemcovej, Mjr. Alice Ďordovičovej a Mgr. Mareka Sinčáka na okolnosti, ktoré uvádzali. Súd tieto dôkazy nevykonal a aj preto rozhodol predčasne.

Ak mal súd rozhodnúť, že ich nároky sú premlčané, musí najprv vykonať dokazovanie, či tieto nároky existujú, keď existujú v akom rozsahu a ktoré jednotlivé nároky boli premlčané. Nemožno prijať právny záver, že bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia sú nároky premlčanými, pretože bolesť od vzniku poruchy zdravia u navrhovateľa 1/ je bolesťou trvalou, stálou. Taktiež sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno jednoznačne uzatvárať z hľadiska medicínskeho ani právneho, že toto je stav konečný. Z doteraz vykonaného dokazovania nebolo zistené a ani znalcami vysvetlené čo bolo príčinou upadnutia navrhovateľa 1/ do bdelej kómy, aká je príčinná súvislosť. Je zrejmé, že treba nariadiť znalecké dokazovanie ústavom, ktorý by objektívne posúdil odborné postupy, ktoré zvolili zamestnanci odporcu. Je potrebné i nariadenie znaleckého dokazovania na zdravotný stav navrhovateľa 1/, či ide o stav trvalý a vôbec od kedy možno dátumovať, že u neho ide o trvalý stav a či sú možnosti z hľadiska medicíny tento stav zmeniť.

V súvislosti s uplatnením náhrady nemajetkovej ujmy uviedli, že konaním odporcu bolo zasiahnuté do ich práv na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje zadosťučinenie, ktoré je nemajetkovým právom. Premlčujú sa pritom len majetkové práva, nie práva osobnostné. Ak by právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podliehalo premlčaniu, treba za podstatnú označiť otázku, kedy začína plynúť premlčacia doba. Podľa ich názoru pre začiatok plynutia premlčacej doby je podstatný deň, keď došlo k ukončeniu trvania zásahu do osobnostných práv dotknutej osoby. V danom prípade sa teda náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nemohla premlčať, pretože premlčacia doba nemohla uplynúť.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľov navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Stotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa s určením začiatku plynutia premlčacej doby, ktorým je v prípade nároku na náhradu škody na zdraví (vo forme bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia) stanovenie momentu ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa 1/. Posúdenie tejto otázky patrí odborníkovi z príslušnej oblasti medicíny. V danej veci však súd pri svojom rozhodovaní o momente ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa 1/ správne vychádzal z posúdenia tejto otázky v znaleckom posudku znaleckým ústavom, ktorým bola Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, keď v odôvodnení rozsudku cituje odpoveď znaleckého ústavu ohľadom momentu ustálenia zdravotného stavu pacienta.

Rovnako považujú za správny aj záver súdu o premlčaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

Vedľajší účastník sa k odvolaniu navrhovateľov nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené ust. § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O. s. p. zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozhodnutia, ako aj obsahu spisu, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľov je dôvodné.

Podľa § 122 ods. 1 O. s. p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa § 123 O. s. p. účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

Podľa § 125 O. s. p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 129 ods. 1 O. s. p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

Dokazovaním súd zisťuje skutkový stav veci, z ktorého následne pri svojom rozhodnutí vychádza a hodnotí ho po právnej stránke. Dokazovanie súd vykonáva zásadne na pojednávaní, pokiaľ nie sú splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania. Dôkaz listinou sa v zmysle § 129 ods. 1 O. s. p. vykoná tak, že táto (alebo jej časť) sa na pojednávaní buď prečíta, alebo sa oboznámi jej obsah. Pod oboznámením obsahu listiny je treba rozumieť jej identifikáciu a oboznámenie účastníkov, prípadne ich zástupcov s tým, čo konkrétne táto listina obsahuje. Osobitný dôraz musí pritom súd kláŕ na zachytenie tejto skutočnosti (vykonanie listinného dôkazu) do zápisnice o pojednávaní tak, aby bolo zrejmé, ktoré konkrétne listinné dôkazy a akým spôsobom boli na danom pojednávaní vykonané.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že okresný súd založil záver o premlčaní uplatneného nároku navrhovateľov na záveroch Znaleckého posudku Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, lekárskej fakulty č. 2/2010. Zo zápisnice z pojednávania však jednoznačne nevyplýva či súd uvedený listinný dôkaz na pojednávaní v súlade s § 129 O. s. p. aj vykoná a že by mali účastníci konania možnosť sa k tomuto dôkazu vyjadriť. Súd prvého stupňa na pojednávaní dňa 04. 02. 2015 konštatoval, že „v spise sa nachádzajú listinné doklady, ktoré boli účastníkmi konania predložené, a ktorých obsah je im dôsledne známy, znalecký posudok MUDr. Hojsíka, pripojený vyšetrovací spis ČVS: KRP-47/OVK-ZA-2009, lekársky posudok o bolestnom a sťažení zo dňa 20. 10. 2014 (č. l. 102), lekárska správa zo dňa 24. 11. 2014 MUDr. Benčíkovej, výpis z karty maloletého Q. zo dňa 21. 03. 2012 MUDr. Bačinskej, lekársky nález zo dňa 25. 11. 2014 MUDr. Machynovej“. Z prostého konštatovania, že uvedené listiny sa nachádzajú v spise, však nevyplýva, že by súd uvedené listiny na pojednávaní aj oboznámil v súlade s § 129 O. s. p. Ak tak okresný súd urobil, mal uvedenú skutočnosť zaznamenať v zápisnici a ak tak neurobil, nemožno vykonanie týchto dôkazov považovať za riadne uskutočnené. Z konštatovania súdu prvého stupňa, že sa v spise nachádza pripojený vyšetrovací spis teda nemožno zistiť, či súd predmetný vyšetrovací spis na pojednávaní aj oboznámil, a najmä v akom rozsahu.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku tiež vyplýva, že súd mal vykonať dokazovanie aj pripojeným spisom Okresného súdu Martin sp. zn. 9C/59/2010, na obsah ktorého sa v odôvodnení i odvoláva. Zo žiadnej zápisnice z pojednávania však nevyplýva, že by súd uvedený spis, resp. listiny (a ktoré konkrétne) tvoriace jeho obsah vôbec oboznámil.

V súvislosti s dokazovaním je potrebné poukázať aj na viaceré pochybenia okresného súdu, ktorý na pojednávaní dňa 04. 02. 2015 vyhlásil dokazovanie za skončené, avšak bez toho, aby účastníkov konania poučil v zmysle ust. § 120 O. s. p. Z napadnutého rozsudku zároveň v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. nie je zrejmé z akého dôvodu súd nevykoná navrhovateľmi navrhované dôkazy.

Zo zápisnice z posledného pojednávania dňa 04. 02. 2015 nakoniec nevyplýva ani to, že by súd umožnil účastníkovi konania v zmysle ust. § 118 ods. 3 O. s. p. na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Toto právo pritom nemožno účastníkovi odňať a súd je povinný účastníkovi umožniť jeho realizáciu a dať mu príležitosť k tomuto záverečnému vyjadreniu. Ak súd svojím postupom účastníkovi neumožní, aby využil svoje právo na záverečné vyjadrenie, koná v rozpore so zákonom a odníme mu možnosť uplatniť konkrétne procesné právo, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré by inak mohol účastník pred súdom uplatniť, a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený, je pritom vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. zakladajúcou dokonca prípustnosť dovolania a dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., na ktorú vadu musí dovolací súd vždy prihliadnuť (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 6/1998 zo dňa 01. 09. 1998).

Uvedená nedôslednosť v postupe okresného súdu má za následok, že nebolo možné považovať vykonanie všetkých (pre rozhodnutie veci zásadných) dôkazov za riadne uskutočnené. Odvolací súd následne nemohol konštatovať ani to, že odvolateľovi takýmto postupom súdu bolo umožnené vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, na ktorých súd založil svoje rozhodnutie ako aj uplatniť všetky svoje procesné práva.

Na základe uvedených skutočností musel odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu podľa § 221 ods. 1 O. s. p., s prihliadnutím na § 212 ods. 3 O. s. p. zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Bude úlohou okresného súdu v ďalšom konaní vykonať dokazovanie listinami vo veci v súlade s ust. § 129 ods. 1 O. s. p., prípadne vykonať aj ďalšie dôkazy navrhnuté procesnými stranami (súd dáva na zváženie predovšetkým vypočutie autorov znaleckého posudku Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach č. 2/2010, ktorý bol rozhodujúcim dôkazom, z ktorého súd pri svojom rozhodovaní vychádzal),

vykonané dokazovanie riadne zaznamenať v zápisnici z pojednávania, toto následne vyhodnotiť a vo veci opätovne rozhodnúť, s tým, že účastníkom konania umožní riadnu realizáciu ich procesných práv.

V závere odvolací súd dodáva, že vzhľadom na procesné pochybenia súdu prvého stupňa sa v danom štádiu odvolacieho konania nezaoberal prieskumom vecnej správnosti rozhodnutia okresného súdu z pohľadu hmotného práva. Odvolací súd však považuje za potrebné uviesť, že vzhľadom na vznesenú námietku premlčania a rozsah dokazovania, aký si vyžaduje skúmanie dôvodnosti uplatneného nároku, bol postup súdu prvého stupňa, ktorý sa v prvom rade zaoberal dôvodnosťou uplatnenej námietky premlčania (bez ohľadu na to, či je uplatnený nárok dôvodný alebo nie) správny a v súlade so zásadou hospodárnosti konania.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa spolu s rozhodnutím o trovách prvostupňového konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.